

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje popoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniških izrednih prilaganih s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h ali gld. 6-60
pol leta 6 3-30
četr leta 3 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

»PRIMOKEC« izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopis naj se pošilja le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglas in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.
»Goriška Tiskarna« A. Gabršček tiska in zalaga razen »Soče« in »Primorca« še »Slovensko knjižnico«, katere izhaja mesečno v anekdotah obsežnih 5 do 6 pol ter stane vseslo 1 gld. 80 kr. — Oglasi v »Slov. knjižnici« se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Goriški razkol — sramota!

Pred leti je »Soča« primerjala tedanji Mahničev in njegovih učencev boj proti slovenskim »liberalcem« z bojem med italijanskimi psevdoliberalci in klerikalci.

Rekla je približno to-le: Med Italijani je v resnici ona psevdoliberalna stranka, ki hoče imeti v ljudstvu edino besedo. Proti njej se boré laški klerikalci! Toda vse drugačen je ta boj! Sredstva boja so odkrita, obe stranki ostajata v nekih mejah, vsaj navidezno stvarnih, oblika pa je jako dostojna... Nič ni osebnostij, ki so glavni znak boja Mahničancev!

Kar se tiče naše dežele, se je zdelo, da homo obvarovani boja, kakoršen so zamenili Mahničevi učenci po Kranjskem. Kdo se ne spominja, kako je pri nas vse ohajalo »kranjski prepir«, ki nam je postal »bauhan«, kot nekaka deveta potenca vsega zlega, pred kakršnim smo svarili in rotili...

Kdo bi bil rekel takrat, da na Goriškem se veliko prekosimo svoje kranjske sosede? Ko so se Mahničevi učenci pobotali z dr. Gregorčičem in ga milostno priznali »voditeljem«, je bila položena iskra razpore tudi na Goriškem. Dr. Gregorčič je bil ves blazen, da se je konečno rešil političnih nasprotnikov v duhovskih vrstah, in Mahničevi učenci so ga imeli čedalje bolj v pesteh. Blazen je bil, da se je rešil Mahničev z vratu, katerega ni mogel videti ne živga ne »namalane«, kakor se pravi, kajti on je bil nevaren tekmeč njegovemu samodržstvu na Goriškem.

Dohod nadškofa Missije v Gorico je dal taki zvezi Gregorčiča zadnji blagoslov. Dr. Gregorčič je vedel dobro, da je pri nadškofu slabo zapisan: moral mu je dati dokaz, da se o njem — moti!

Ta dokaz je — goriški razkol. Ne vemo sicer, ali je nadškof že dal Gregorčiču odvezo, vidimo pa vsak dan, kakó se trudi za nje v potu svojega lepo rejenega obraza.

Dr. Gregorčič, obkrožen s trabanti Mahničevega evangelija, je pričel boj proti osebam, ki bi utegnile biti na potu njegovi najnovejši politiki, katera naj bi tiho in mirno

potopila goriške Slovence v pristno klerikalnem morju: pričel je boj proti društvom, korporacijam, zanesel ga celo na gospodarskem polju povsem po kranjskem vzorcu, nadškofu dobro znanem, toda po obliki in po sredstvih je še daleč prekosil kranjski vzorec! Resnici na ljubo treba priznati, da se na Kranjskem niso rodoljubi nikdar tako ostudno mesarili (— Koblarijad resno ne štejemo! —), kakor je to delala klerikalna četa pod vrhovnim vodstvom Gregorčičevim. Da, videvali smo celó, da so prvaki narodno-napredne in klerikalne stranke na Kranjskem prijazno občevali med seboj, pri nas pa se propoveduje iz klerikalnih vrst po cerkvah in spovednicah najnestrpnejše sovraštvo proti prvakom naše stranke. Koliko sta jih prestala Tuma in Gabršček!! Največje barambe na svetu so bolj varne pred osebnimi zaljenji in pred obrekovanjem najljubšega, kar more imeti moč — osebnost postane! Nikjer drugod pa se slovenska stranka ni posluževala proti drugi najgršrega sredstva, ki je mogoče, da bi ubilo političnega nasprotnika: klicanje na pomoč državnega pravdnika s paragrafi, pod katere se lahko stlači vse, kar je komu ljubo!

In boj na gospodarskem polju? Tudi na Kranjskem ga imajo! Tudi v Ljubljani je n. pr. počila polemika zaradi »mestne hranilnice«, in »ljudske posojilnice«, ali takoj je bila ustavljena! Može obeh strank so spoznali, da od takega boja nikdo nič nima, škoda pa more doleteti le nedolžno ljudstvo!

Nasi klerikalci pa so pričeli iz političnih nagibov naravnost ostuden boj proti dvema najmočnejšima denarnima zavodoma v deželi z zlobnim namenom: škodovati zavodoma in posredno osebam, ki jima stojé na čelu. Menili so, da vspejé s tako škodo bodo koristili — »Centrifugi«. Ali varali so se! Oba naša zavoda sta že prebolela njihovo zlobo, a »Centrifugi« niso koristili prav nič! Ako bi bili lansko jesen sprejeli miroljubno roko dr. Tume (kakor smo že povedali v posebnem članku), bi bila pričela i »Centrifuga« v mirni dobi svoje delo, in grdega boja bi bili rešeni vsaj na gospodarskem polju. Ostalo bi le medsebojno

— tekmovalje, ki bi narodu konečno ne bilo v škodo. Klerikalna predrznost in šopirnost, ki se zanaša na agitatorje po vseh farovžih, pa ni hotela priznati narodu niti s takim bojem — in prišlo je do tega, kar je prišlo, da, prišlo celó tako daleč, da se je klicala na pomoč — kazenska sodnija! O tem bomo še govorili, ko bomo smeli! O, da, bomo govorili, da bo po ušesih zvonelo na večne čase dr. Gregorčiču in njegovim sokrivcem.

Umeje se, da take vrste boj vzbuja odpor, kakoršnega ni doživela še nobena stranka na Slovenskem. Ta odpor pa je le naravna posledica in drugega nič! Schlagent du meinen Juden, so schlage ich deinen Juden! Kdor sem strelja, mora biti pripravljen, da se bo streljalo tudi tje kaj! Odgovorni za vse te skandale, ki Slovence kompromitirajo pred vsem svetom, pa so — dr. Gregorčič in njegova črna ter c. kr. klika!

DOPISI.

V Gorici, 6. julija. (Tutti frutti). — Klerikalci potrebujejo torej novih deležev po 250 kron za svojo imenitno tiskarno. Sedanji deležniki, ki so plačali po 625 gld., bi radi razdelili svoje breme na nove »soci dolorum«, in prav imajo. Glavnica je zgubljena, a treba bo vedno nove. Treba bo kmalu 10.000 kron le za novi stroj, ker sedanja ropotija, katero je kupil Gabršček Obizziju že l. 1889. iz druge roke, in popravljen, ni za rabo. Treba sploh mnogo denarja, ki je za vedno zgubljen. Ali pa denar ponese dovoljne obresti, je veliko vprašanje. Zato iščejo novih »pozrtvovalnih rodoljubov«. Bog daj srečo! — Največji udarec so zadeli »Hilarijanski tiskarni«.

»Ljubljenec naroda« dr. Gregorčič je kot državni poslanec oproščen profesorske službe v semenišču, plačo pa prejema celo. Zadnja leta pa državni zbor prav malo zboruje, in se takrat, ko zboruje, ga po večini ni na Dunaju. Kako ubiva ves ta zlati prosti čas? Videli ni prav nič! Tudi »tinega delovanja« ne vidimo drugega razun onega ro-

vanja proti Tumi, Gabrščeku, »Soci« in »Goriški tiskarni«. Vsak hip pride iz Gregorčičeve bližine kakšna nova bomba, ki naj bi podrla te stebre »narodno-napredne stranke«. Ali za to pohajkuje kot profesor in dobiva lepo plačo? — Ako pa iz dolgega časa gane z mezinem v »blagor naroda«, treba to takoj obešiti na veliki zvon in vihteti veliko kadilnico! — Poglejmo pa dr. Tumo, koliko poslov opravlja on poleg svoje stanovske službe! Koliko bi storil ta mož dobrega za narod, ako bi imel na dan 24 prostih ur, kakor dr. Gregorčič! Zatò se ga klerikalci bojé in odrivajo — proč od dela: on ne bi smel delati, da bi se preotitno ne odlikovala lenoba in nezmožnost »narodnih troto«.

Članek o dr. Tumi in posojilnici v »Gorici« izdaja velik »kosa« znanega dolgočasnega profesorja, katerega smo imeli dolgo časa za pošlenjaka prve vrste. Zna se potajevati, kakor malokdo! One dni sem bil v Ljubljani in sem govoril z odličnim voljakom »narodno-napredne stranke«, ki mi je izrekel o tem »kosa« naravnost grozno sodbo. Pozna ga dobro, ker ta »kosa« je prifrčal v Gorico z Gorenjskega; imel je naravnost čudne pojme o goriških Slovencih, ki so tako prijazno sprejeli tega »kosa« v svojo družbo. — Kar mi je povedal o njem, se vse zdaj potrjuje! Z neverjetno predrznostjo se mož zlaže, vrže v obraz največjo impertinenco, pa naredi pri tem tako jezuitsko nedolžen obraz, da človek ne ve, ali bi se smel ali jeziti. Od njega izvira veliko hujskarij prve vrste, posebno onih o naših denarnih zavodih. V bodoče mu posvetim več pozornosti! — Čujem tudi, da je ta mož ruval na učiteljsku proti »Učiteljskemu Tovaristu« in agitoval za klerikalnega »Slovenskega Učitelja«. Svoj namen je baje dosegel. Jako značilno! Ali bodo taki ljudje vzgojevali našemu narodu — učiteljstvo? Gledali bomo na prste!

Zdaj, po javni poroki »P. L.« z devico »Norico«, vidijo lahko, ako niso slepi, tisti v resnici liberalni posvetnjaki, ki so nam nasprotni edino radi Gregorčiča...: v kakošni vodi plavajo. Ako jih ta šola ni izmodrila, moramo začeti dvomiti v njihovo liberalno poštenje! Tudi g. Peter iz Križa vidi lahko,

čuditi. Teta, pri kateri je bivala od mladih nog, ji je pred letom umrla, in Zuzka se je preselila k starišem. Pa se je tudi dokaj najokala to leto. Na nered ni bila privajena, a reditajla pa sta ji jemala po vrsti boljše obleko, jo prodala in zapila. Zato ji pripravijo doma samo zajutrek; gostovanje bo pa pri ženinu. Janez Plot je njen ženin.

»Kaj pa brat Martin? Ali se ni potegnil za Zuzko? Saj jo je imel takó rad.«

»Martin? Oženil se je nekje zunaj Moravske — nihče ni čul ničesar o njegovi svatbi. Služil je pri židu ter vzel njegovo hčer. Mislim, da je popolnoma taka kakor on, drugače bi ga ne bila vzela. Slabo so ga odgojili — meni bi bolesti počilo srce, ko bi imela takega sina. Ko se napije, pa vsaki hip opraska koga z nožem, za kar je skoro zmiraj zaprt.«

»Ali pride na Zuzkino svatbo?«

»Ne vém. Janoševi mu niso pisali. Toda večkrat pride sem nepričakovano. Božja volja bi bila, ko bi danes prišel.«

Potem sta se pomenkovala še o sinu vojaku, pa o tem, ali bo vojna, ali je ne bo, in nočni čuvaj je odtroblil že polnoč, ko so šli spat. Pri Janoševih je še vedno svirala godba in glasilo se petje mladine. Skozi okna pa je svetil v izbo blede mesec...

Solnce je veselo vshajalo izza gor. Zuzka je prišla k teti Blahovi, da bi ji spletko lase. Teta je znala plesti nemara

Za tuje grehe.

V zbirki »Iz mažurskega raja«.

Češki spisal Jan Janča.

Poslovenil Podravski.

Dalje!

Že se je obsulo nebo z zvezdami, ko je dospel k svojim znanecem, katerim je nesel sinovo pismo iz Prage. Teta Blahova se je čudila nepričakovanemu gostu, pozdravila ga s priprostim besedami in odkritim srcem ter ga povabila v sobo.

Prišla je ravnokar s polja ter imela s pospravljanjem dela polne roké.

»Nisem vas pričakovala«, se je izgovarjala ter, urno prečitavši pismo, položila pred Jirovca na mizo hleb tečnega kruha in pladnik surovega masla.

»Poslušajte se«, je dejala ter šla po svojih opravkih. »Kadar hiša nima gospodarja, mora gospodinja oskrbeti vse. Osemnajstletni Jožek je gotovo že zdiral h godcem.«

Jirovec je sedel čez dolgo časa zopet v slovaški izbi, sicer v tuji, toda enako prijazni, kakor je bila ta, v kateri se je rodil. Saj ji je povsja podobna. Stene so lepo pobeljene z rudečelastimi robi; strop lesen, čisto umit, za stropom nekoliko velikih knjig v stari vezavi — nemara nekaka starosvetna pesmarica, sveto pismo nove zaveze in

druge knjige, katere radi kupujejo za muzeje, ki pa čisto trohnijsko brez koristi po naših kočah. V levem kotu pri vходу stoji velika, zelena, glinasta peč, v kateri se po zimi kuha in peče; pred njo dolga bela skrinja za obleko, »žigla« imenovana; pri steni naprej od peči stoji postelj, žolto pobarvana, toda visoko postelana s pernicami, nad njo drog s kožuh in srajcami. V desnem kotu od vrat stoji druga postelj, v zadnjem kotu na desno pa krepka, hruskova miza, okrog nje ob steni pa široka klop. Na tej strani so okna polna rožmarina, devičnika in muškata. Rožmarin raste gotovo Juriju za kitico; kadar pride z vojne, bodo praznovali svatbo. Ljubica ga že težko pričakuje... Na zadnji steni visi pri stropu dolga vrsta svetlih slik. Dete Jezus s kodrasto glavicco se ozira po sobi kakor nekako radovedno otroče. Slike visé tesno druga poleg druge v pozlačenih, izrezljanih okvirjih, a nad njimi visé pri stropu golobice, umetno iz lesa izrezane ter krasno pobarvana velikonočna jajca, kakoršnih je moči najti le na našem Slovaškem.

Jiroveve oči se vpró v barvasto skrinjo...

»Sedaj sem zopet tukaj; pustila sem vas takó dolgo samega« — s temi besedami vzdrami teta Blahova Jirovca iz zamišljenosti.

»Kaj ne, teta, pri vas ni hudobnih ljudi?«

»Čemu to čudno vprašanje?«

»V takó krasnem kraju ne morejo se roditi hudobni ljudje.«

kakošnim ljudem je posodil svoje pero in svoj — hrbet, da so se zanj skrivali najčrnejši nasprotniki učiteljstva!

Nekoga v pisarni Premrlovi kaj rada luna trka. Domisljavnost mora biti jako nalezljiva bolezen; domisljaj je bil sicer že v svojih dijaških letih tako, da se ga skrbno ogibljuje vsi tovarishi, kar je vedno najboljšje znamenje za presojo značaja, ali poleg sloveče premrlovske domisljavnosti in nadutosti se je njegova stopnjevala v toliki meri, da misli že: da je nekaj več nego vsi prvaki „narodno-napredne stranke“ skupaj. Tudi naše dame ga imajo jako v čisljih, kajti oni njegov „jaz“ ga ne zapušta niti tedaj, ko bi moral stopiti vendarle nekoliko v ozadje, n. pr. njimi nasproti. — No, zato je pa „Goričan“ in bojevnik za sv. katoliška načela, če tudi za Veliko noč ni bil pri spovedi. Ali klerikalcem prav prihajajo tudi taki — značaji!

Iz Kožbane, dne 2. julija 1900. — Gospod urednik L. Dovolite tudi meni skromen kotiček iz naše zapuščene, a drage nam Kožbane ob italijanski meji, saj se tako redkoma oglašamo. Zasedujemo sicer pridno vsak dogodek v domači politiki, strastni politiki, ali vendar se skoro nič ne zve o nas, ker si mislimo, kakor je prišlo med nas, tako naj tudi tu ostane!

Marsikaj bi se lahko napisalo, a pustimo, pravor pravi: po molčanji ni vprašanja. Pustimo to.

Zadnjič ste poročali, koliko škode je naredila toča nam že tako ubogim in zapuščenim trpinom po Brdih; pa tudi nas ni torej 26. pr. m. pustil ta „bužar buzaronski“ pri miru. Tudi tu je pokazal svojo elementarno silo, kajti razdejala je najprej našo občino z oddelki tako, da je bilo po toči kakor v puščavi; sele potem jo je popihala v spodnja Brda. Kakšna razlika pred točo in po toči. 1 sama je tehtala nad dva grama.

Streljati smo začeli koj pričetkom nevihte, pri katerem delu sta se pa pokvarila dva streljaca, eden v obraz, drugi v roko. Unel se je namreč neprevidoma smodnik.

Vsled teh nesreč je splošno razburjenje med ljudstvom proti kanonom. Jedni pravijo: proč z njimi! drugi zopet, naj se jih še naroči, ker jih je nemara premalo in to takih, da pridejo de oblakov, (strel namreč), kajti tam gori nemara ne slisijo našega vpitja: še Elija je rekel Ahabu: „Bolj vpite, da se bo slisalo vaše vpitje“.

V soboto, kakor se mi je pravilo, pride komisija, da nam ceni škodo. Bog daj!

Slovenci smo pač reveži! Od sodnije, od davkarije, skoraj od vsacega urada v Korminu in v Gradišči, dobivamo le laške listine. Doma sicer godrnjamo, da dobimo kakšno važno reč v tujem jeziku, a kadar zopet pride in se nam pravi: „Vrnite nazaj, z opombo, ne razumem“ pa pravimo: „zakaj bi ravno jaz odvratal, drugi pa ne?“ Moj Bog! Jeden mora biti prvi! Kaj je to lepo? Znam čitati, in vsejedno moram iti k Ponciju in Pilatu, da se mi prevede iz kalabresčine v milo materinščino.

Kaj dela pa županstvo? Saj je ono v prvi vrsti, da poseže z mogočno svojo besedo v ta prepir. Ne dremati, torej ne me-

najbolje v vasi. V svojem življenju je spleta laze že tolikim nevestam in družicam na svatbo in na pogreb, da bi vseh niti ne seštel. Bila je ponosna na svoj posel in po pravici. Če se je dala splesti nevesta ali družica od kake druge ženske v vasi, pa je potem v krmi pri kakem življem plesu nekoliko poskočila, takoj ji je padel venec s trakovi na tla. In nesrečnica je rada prišla k teti Blahovi ter jo srčno prosila, da je popravila nezgodo. Teta ji tega ni odrekla — bila je dobra, postrežljiva ženska. Pokojni mož jo je večkrat ozmerjal, da se vmešava v tuje posle, toda ona ni marala za to. V nekaj minutah je bila s popravo gotova in potem se je zopet vneto poprijela svojega dela.

Zuzka je stala že popolnoma opravljen, ko je stopil Jirovec v sobo. Z otroškimi veseljem mu skoči naproti ter ga pozdravi: „Kako me veseli, da ste danes prišli. Zares, saj pojedete na mojo svatbo — pojedete, ko bi imeli vas tje posiloma vleči.“

„Pojdem. Veseli me, da slišim zopet krasne svatovske pesmi. Reci, Zuzka, družicam, da bodo zvečer lepo pele, zlasti pri kolaču, sicer jih dam v časopis.“

Nasmeje se. V njenem smehu se je zrcalila ona razkošna detinstvenost, kakoršno je videl še pri edinstvenem dekletu. Saj je še vedno dete, krasno dete pri razvitem svojem telesu, toda detinsko še na duši. Očlovek bi jo kar

tati „ponte“ doma v varnem kotiču proti sodnji itd., ker nam pošilja vse v polentarskem jeziku, kajti, dragi, to ne pomaga nič.

Na noge torej, ter pokazemo tudi mi svetlo, da si upamo kaj, da smo še Slovenci, čeravno pri meji ter pozabljeni v vsakemu oziru. Punctum! Drugič kaj zanimivega.

Šmarje pri Ajdovščini, dne 4. julija 1900. — Naše učiteljske moči so na sv. Alojzija dan naprville z otroki izlet na sv. Tibout, to je neki hrib pri Lisjaski vasi. Dan popred je nas častiti gospod nadučitelj naznanil otrokom, da pojdejo po sv. maši na hrib. Otroci so bili tega veseli. Nabrali so tudi neke darove za veselje otrokom, nekaj kruha, vina, salama in sira. Na sv. Alojzija dan po sv. maši so šli otroci z učiteljskimi močmi in g. župnikom kot ovce gor. Nesli so dve zastavi, cesarsko in narodno, eni oprtnike, polne kruha, drugi vino, 6 učencev je neslo težko kot mule. Ti so imeli veliko zabave, prišli so gor vsi polni. Tja prišedši jim je razdelil g. nadučitelj darove, vsakemu malo, nekaterim tudi nič. Ko pa se je približalo poldne, je povabil g. Kalin velikaše na kosilo. Ko so to zaslišali, so naglo razdelili koše, oprtnike in zastave otrokom in jih poglali domov.

Otroci veseli, da so bili prosti, so kar stekli vsaki proti svojemu domu, med potjo pa so vriskali, peli, se pehali in pretepali, da je bilo grozno, njih inteligenca pa so pili, jeli in pozneje peli in kvartali do pozne noči. Nekateri starši so pa kleli, se jezili in otroke tepli, ker niso popred vedli, da kam pojdejo.

Veliko jih je slo gori teših, ker so bili pri sv. obhajilu in imajo daleč domov. Moj fantič je prišel domov ves razgret in objokan, tožil je, da so ga celo pot tepli in suvali. Take so naše učiteljske moči v Šmarjah. Naj jim clovek otroke zaupa, kadar jim kaj kje zadisi za njih grlo, pa otroke same pustijo in oni brez skrbi do pozne noči uživajo. Kje so nadzorniki šole, kje so obč. možje!? Vse spi, ti pa krivično z nami ravnajo; mi revno ljudstvo pa moramo molčati, ali pride čas tudi za nas. Občinar.

Dostavek. — Treba vedeti, da — naš gospod naduč. pita ude bralnega dr. z liberalci, hoče napraviti po zgledu „Goričanov“ dve stranki, liberalno in klerikalno. Nevedno ljudstvo šteje naše liberalce za brezverce, pa so med klerikalci več brezverci in slabši kristjani kot med liberalci.

Naš g. nadučitelj je pribočnik g. nuncu. Učitelj je pa sluga obeh. Postar je njih zvesti tovariš. Vsi ti imajo pa več sužnjev in podrepnikov, kateri so jim slepo vdani, ker jih znajo prav dobro držati v svojih krempljih. Pri vsem tem se pa vendar čisti ljudstvu mrena z očji. Gori omenjeni delajo z vseni močmi proti tamosnjemu bralnemu društvu.

Pri vsem tem šteje društvo 28 udov, kateri obetajo biti trdni in nevstrašni proti silam klerikalizma.

Domače in razne novice.

Promocija. — G. Ferd. Černe, praktikant na dež. sodnji v Trstu, je napravil te dni na vseučilišču v Gradcu tretji

pomiloval. Komaj je jela nekoliko živati veselje, da še niti prav ne vé, kaj je življenje device, že ima postati žena in mati.

„Žalostni ste, kaj vam je?“
„Žalosten, Zuzka? To se ti le takó zdi... Zares, srečna si, dobiš dobrega moža. Rad te ima, dobro se ti bo godilo, bolje nego doma.“

„A takó, pridite na zajutrek. Naj ne bo treba hoditi večkrat po vas. Saj veste, kakó je, — tekanja bo več nego je treba. Vsak se da prositi dvakrat, trikrat in še večkrat, predno pride.“

„Prošiti se ne dam. Gotovo pridem. Ali pa dobim tudi kitico za klobuk?“

„Dobite, kolikor jih boste hoteli.“

„Odlja je vesela in srečna...“

Bilo je pol osmih. Pri Janoševih je bilo živo. Gostov je bilo vse polno, fantje in dekleta so prepevali, da se je kar hiša tresla in tudi godci niso lenušili. Svirali so, kar je kdo hotel ali jim zapel. Stari Janoš ga je že zarano spraznil od veselja, koliko več, nego je bilo želiti in radi, da se je radostno smejal. Bil je nenaadno slavnostno opravljen — saj je pojal prvega otroka od hiše. Tudi Janoš, a je bila dobre volje. Za Zuzko se ni nikdar mnogo brigala, toda sedaj je vendar kazala, da je njena mati, plakala je neprestano, po stari navadi, kakor plakajo navadno matere, kadar možijo svoje hčerke.

(Dalje pride).

rigoroz z izvrstnim vspehom. Danes ga promovirajo doktorjem prava. Mladi pravnik je doma v Barkovljah pri Trstu.

Smrtna kosa. — Danes dopoldne so pokopali v Batah g. Valentina Stanica v visoki starosti 79 let. Pogreb pokojnika, ki je bil oče g. dr. Stanica, se je vi-iz Gorice proti Batam, kjer so položili zemске ostanke v lastno grobnico. Bodi mu večni mir, preostalim pa naše sožalje!

Imenovanje in spremembe v šolski stroki. — Minister za nauk in bogočastje je podelil profesorjema c. kr. državnega gimnazija v Pulju dr. Karolu Mayerju in dr. Rudolfu Weissšaplju mesti na dunajskih gimnazijih; začasní učitelj goriskega gimnazija Alojzij Stockmair je imenovan pravim učiteljem na državni realki v Gorici, začasní učitelj Ivan Gangl pravim učiteljem na gimnaziju v Pulju in začasní učitelj dr. Valentin Pollak pravim učiteljem na državni realki v Trstu.

Odlikovanje. — „Wiener Zeitung“ priobčuje, da je cesar v znak priznanja za velike zasluge o priliki zatiranja kuge, ki se je pojavila na parniku „Berenice“, dovolil, da se izreče najvišje priznanje predsedniku pomorskega urada v Trstu Ernstu Becherju, pomorskemu višjemu nadzorniku Antonu Klossu, svetniku na pomorskem uradu Robertu Wieselbergerju in ministeralnemu nižjemu tajniku trg. ministerstva, v uporabi na tukajšnjem pomorskem uradu, Nikolaju Verona.

Iz istega vzroka je cesar podelil: viteški križec Fran Josipovega reda deželnemu zdravstvenemu nadzorniku dr. Emilu Meerhausu, pomorskemu zdravstvenemu nadzorniku dr. Viljelu Strasserju, mestnemu fiziku tržaskemu dr. Hadrijanu Merlatu in kapitanu Lloyd Josipu Suciću; zlati zaslužni križec s krono ravnatelju pomorskega lazareta Trifunu Nicolichu in bivšemu zdravniku Lloyd, dru. Ivanu Dittrichu; srebrni zaslužni križec premogarju Lloyd Matevžu Markoviču.

Zrelostni izpiti na tukajšnjem gimnaziju so skončali v četrtek. Nekaj smo že poročali o njih, danes navajamo vspehe. Od 23., ki so se prijavi k zrelostnim izpitom, jih je prestalo iste 17. Med njimi Slovenci: Fran Vodopivec iz Ajdovščine z odliko; navadno zreli so bili spoznani: Anton Eržen (privatist), Fran Gabršček iz Kobarida, Anton Manzoni iz Kanala, Julijan Pavliček iz Kobarida, Nikolaj Sedej iz Cerknega, Anton Sok iz Kreda, Ivan Štolfa iz Volčjegagrada pri Komnu, Emerik Triller iz Novegamesta (Kranjsko), Josip Veljak iz Gorice in Fran Vuga iz Kanala.

Drugi narodnostij je napravil zrelostne izpite z odliko Rudolf pl. Laun iz Prage, Nemec, ter z navadno zrelostjo 4 Lahi, 1 Nemec, pet kandidatov (4 Slovenci, 1 Lah) so odloženi za 2 meseca, 1 pa za eno leto.

Zrelostni izpiti na učiteljskem so, izvzemši za privatistinje, ki so začeli včeraj, končani. Vse slovenske g.čne kandidatije so napravile izpite, in med njimi nepričakovano število z odliko. Imena prihodnjic.

Cigani. — Vedno in vedno jih je v okolici. Te dni se jih je klatilo mnogo okoli St. Petra. Na polju, kjer so se utaborili, se je bahal jeden izmed njih, po imenu Jan Majer, da deli ljubezen z ljubico Al. Majerjo, njegovega sorodnika. Ta je bil vsled tega razburjen, in nastal je ciganski pretep od vpitju in kriku. Razžaljeni je tepel Žana ter mu prizadel poskodbne na obrazu in na glavi, drugi cigan, Hudorovič, pa je hotel poseči vmes, da bi miril, ali je naletel slabo, ker Majer ga je prevrnil ter je bil poskodbovan na nogi. Vsled tega je bilo pozvano redarstvo v Gorici, ali komaj so slutili to cigani, so jo popihali vsi skupaj s pretepači in pretepenimi vred čez polje dalje po svetu.

Petrolij in voda — vzrok nesrečne smrti. — 20-letna Ana Perinčič iz Kobarida je služila v neki družini na Franca Jožefa cesti v Gorici. V četrtek jutraj je netila ogenj v stedišču. Da bi lože zakurila, je prilila petrolija iz neke posode, v kateri je bilo okoli 4 litre te usodepolne tekočine. Ker je preveč zagorelo, je nesrečno dekle polilo z vodo, na kar je udaril ogenj iz stediščnika in užgal tudi petrolij v posodi, ki je razpočila. Dekle je bilo nakrat v strašnem ognju; polita s petrolijem je gorela živa. Na obupni klic „Fogo, fogo!“ je prihitela gospodinja, ki je ogenj sicer kmalu zadusila, ali za dekle, — prepozno. Strašno ožgano in vso trdo so prepeljali v bolnišnico. Ob 10. predp. so jo že pripravili na smrt; sprejela je vsa svetlotajstva za umirajočo. V strašnih bolečinah je izdihnila ob 1½. popoldne.

Gospodinje, kuharice, bodi Vam vsem ta strašni slučaj v svarilen vzgled, kajti veliko Vas je, ki netite ogenj s pomočjo — petrolija, kar stane ob letu in dan denarja in je vedno nevarno. Veliko je že bilo nesreč po svetu, ali ta slučaj v Gorici je tako gro-

zen, da Vas mora prešiniti trden sklep: proč s petrolijem, proč s tako komodnostjo pri netenju ognja v stediščnikih in na ognjiščih.

Nesreča — otrok utonil. — Iz Velikih Žabelj nam poročajo, da na dan sv. Ivana Krstnika se je pripetila pri krečmarju Ivanu Makovcu velika nesreča. Vodnjak Makovčev na dvorišču ni obzidan; zato so opozarjali ljudje že večkrat Makovca, da radi tega se utegne zgoditi kaka nesreča, zlasti ko imajo majhnega otroka v hiši. Na dan sv. Ivana so pogrešali otroka ter ga iskali po vasi. Ker ga le niso mogli najti, je pogledala mati v vodnjak, kjer je zagledala na vrhu vode truplo otrokovo; vodnjak namreč ni preglobok.

Radi tega se bodo morali otrokovi starši zagovarjati pred sodnijo. Pazite, pazite na otroke!

Rezervniki-kolesarji. — Rezervniki pešpolka št. 97. in rezervniki-lovci, ki imajo dobra dvokolesa ter se odpovedo v slučaju poškodbe vsaki odškodnini, se udeležijo prihodnjih vojaških vaj lahko s kolesom. To pa treba sporočiti poprej na pristojno oblast.

Gosp. Jos. Kostanjevec, znani slovenski pisatelj zlasti čitateljem „Zvona“, je zbral svoje povesti pod naslovom „Iz knjige življenja“ ter jih izda v kratkem. Knjiga bo obsegala 15 tiskanih pol ter bo opremljena moderno. Stal bo broširan iztis 3 K. Kdor se hoče naročiti, naj se oglasi ali naravnost pri g. nadučitelju Kostanjevcu v Litiji na Kranjskem ali pa tudi pri nas.

O drugem slovenskem katoliškem shodu. — Za „Slovenecem“ je priobčil tudi „Primorski List“ oklic kanonika Flisa, generalnega vikarija ljubljanske škofije, s katerim se naznanja drugi slovenski katoliški shod v Ljubljani. V tem oklicu ne nahajamo sicer prav nič novega, ker poznamo že tako take klerikalne oklice, iz istega se vidi le to, da gospodje potrebujejo zopet velikanskega shoda, da si utrde že tuintam razrahlane svoje pozicije ter nadaljujejo svojo divjo gonjo proti vsakemu, kdor se ne prekriža, predno prične to in ono delo. Gospodje, ki so sestavili oklic, kateremu je dal gotovo po nalogu ljubljanskega škofa podpis generalni vikarij Flis, so precej predrzni. Pravijo na primer:

„Liberalstvo je stopilo iz megle nejasnosti in se je razvilo v radikalno protiversko stranko, ki v boju zoper cerkev ne išče več nobene krinke, ampak se druži očitno z vseni, ki izpodkopujejo krščanstvo. Nasproti si stojita samo še katoliška cerkev in očitno brezverstvo. Kar je vmes, ne more ostati brez barve, stopiti mora na desno ali na levo.“

Liberalna stranka je torej z nova protiverska stranka, in nasproti si stojita le še katoliška cerkev in očitno brezverstvo..... Menda je že odveč povedati zopet, da klerikalizem hrepeni po absolutnem primatu, da gospodje nunci hočejo biti paše na vsako stran, da hočejo gospodariti ne samo v cerkvi, marveč tudi v županski hiši ter v soli, da se jim mora vsak kmetič in veleposelnik klanjati, da hočejo gospodariti v trgovini, obrti, v vseh mogočih korporacijah, v deželnem, drž. zboru itd., kjerkoli je sploh mogoče, s kratka: vse hočejo imeti pod svojo komando, sposobnost za to ali ono je postranska reč, pred vsem se jim gre vse: za vero, ker vedo, da če v vsaki reči le z vero odločujejo, če tudi predmet ne spada tje, si ugotavljajo pri lahkovernežih vedno trdnejšo pozicijo; drugo jim je dom, to je farovž, ki mora biti lep, čeden, prostoren za več ljudij, in poln raznoterih pridelkov, na tretje mesto pa postavlja cesarja. Narod, naš boj za narodne pravice, za enakopravnost, vse to jim je postransko; vsaj pri naših klerikalcih vidimo to!! — Da je radi tega vlada z njimi zadovoljna, ker jej grede tako lepo na roko, je pač umevno, — ali mi ne moremo biti, in lep del, boljši del naroda našega na sploh, ni zadovoljen s klerikalno politiko, marveč jo obsoja, in ker jo obsoja, se bojuje proti njej, ker pa se bojuje, je po načelih klerikalizma „brezverec“. Ako se kdo uprè g. nuncu, kadar mu ta dela krivico, takrat postane brezverec, in brezverci so po tistih načelih vsi oni, ki se bojujejo proti duhovniškemu primatu v našem splošnem in še posebe v politiskem življenju. To je tisto „brezverstvo“, in ker to „brezverstvo“ narašča ter postaja nevarno, potrebujejo ti klerikalni možje novega shoda, na katerem bodo v znamenju križa rohneli proti liberalcem, katerim treba obesiti mlinjski kamen okoli vratu ter jih potopiti v globino morja....

Resni časi nastopajo za Slovence, ako pomislimo pred vsem, kaj preti v državnem zboru, resni časi, v katerih bi bilo potreba delati blažino na ljudstvo, ali ti možje na „katoliški podlagi“ izkoriščajo baš te trenutke v svojo svrhu, v povzdigo svojega osebnega upliva ter onega cele duhovščine na vsako stran v vsakem pogledu. Kako malo je potreba takega katoliškega shoda, kaže menda najbolje dejstvo, da se je oglasil celo neki stajerski duhovnik, ki navadnost svari v „Edinosti“ pred takim shodom, kateri se mu zdi gledé na obstoječe razmere za sedaj do cela neumesteno....

Nasi goriski klerikalci z dr. Pavlico se gotovo udeležijo tega shoda, na katerem bodo skupno s kranjskimi razdijanimi kaplani hrulili nas „liberalce“ ter bruhalo ogenj in zveplo na narodno-napredno stranko na Krajskem in na Goriskem.

Zlô, katero so napravili „božji namestniki“ pred vsem na gospodarskem polju, rodi posledice, ki tirajo našega ubogega kmeta na kraj prepada ali do izseljevanja v tuje dežele čez morje, hočejo se povečati, vse v imenu vere. Kaj to, če pogine trgovec, kateremu se prav nasproti postavi „katoliška bogatega“ (kakor se, žal, vidi pogostoma na Kranjskem in Štajerskem), vera to zahteva, ker mož, izkušen trgovec in veljak, noče biti sluga kapelana, ki je komaj prilezel iz semeniških temnic na beli dan, kaj to, če pogine ta ali oni obrtnik, na „katoliški podlagi“ se tudi da prodajati moko, peršut, ženske obleke, zlasti se da točiti vinski kapljico, na katero imajo izvestni gospodje patent, itd. Vse radi vere, vse v znamenju vere, vse za vero. Takih profanatorjev vere pač menda ni, kakor so nekateri nunci na Slovenskem, ki jo nosijo vedno na ustih, ki z vero na ustih uganjajo največja zlodejstva ter se skrivajo sploh za njo, da si tešé vest ter nadaljujejo grdi boj proti svojemu bližnjemu za svoj primat!

Poznamo jih, poznamo, in na drugem katoliškem shodu jih bomo videli zopet zbrane v „znamenju vere“!

To nas sicer ne straši, pač pa moramo obzvalovati že naprej posledice, katere obrodi ta shod pri lahkovernih ljudeh, ki slepo drvé za črno suknjo čez drn in strn. Ali tudi za take posledice pride plačilo, in tisto utegne biti tako, da bo marsikoga bolelo. Punctum!

Srečen Bovec! — Dne 15. t. m. doleti Bovec velika čast, ker pride tje — kakor čitamo v „Prim. listu“ — sam dr. Janez Evangelist Krek, državni poslanec ter jeden izmed tistih klerikalnih življenj na Kranjskem, ki delajo toliko zgage „na katoliški podlagi“! Delavsko izobraževalno (?) društvo, v katerem menda gospoduje kapelan, priredi na omenjeni dan poutno-zabavni shod, na katerem bo govoril dr. Krek „iz prijaznosti“, kakor pravi „Prim. l.“ Zavedni Bolčani bodo že znali presoditi, koliko bo vredna klobasa, katero prinese na prodaj dohtar Janez Evangelist iz Ljubljane.

Izpred sodnje. — Karol Visintin, Stefan Sušmel in Peter Marinčič so služili v pekarni g. Karla Draščeka na Kornu. V letih 1897., 1898. in se lani je zmanjkavalo g. Draščeku raznotero blago, katero so ti trije kradli ter si potegali denar razdeljevali ali ga zapili. Jemali so mu kruh, sladkor, kavo, razne jestvine in drugo, ker je kazalo.

Radl tega so stali v četrtek pred tukajšnje okrožno sodnijo, obtoženi tatvine, Visintin za 50 K, drugi nad 10 K. Visintin je bil obtožen vrhu tega še pregreska, da je napeljal druga dva k tatvini. Visintin je bil obsojen na 7 mesecev ječe, druga dva pa na 2 meseca.

Proti pelagri v Furlaniji. — Deželni odbor je gledé na razsajajočo pelagro v Furlaniji podal posebno vlogo na namestništvo, v kateri omenja med drugim razna dose-danja prizadevanja, odpravili to nevarno bolezen, ter skontuje, da vlada naj bi nadaljevala leta 1898. zaprčito akcijo proti pelagri ter naj poskrbi, da v državni proračun za leto 1901. se postavi v svrhu sredstev proti pelagri primerna svota ter naj se porabi za sedaj oni del dovoljenega zneska iz leta 1888., ki bi bil še na razpolaganje.

Laška nestrpnost. — Pišejo nam iz mesta: Te dni je razobesilo vodstvo tovarne v Strasciah oklic, v katerem prepoveduje kopanje v bližini tovarne. Naše prijatelje je ta oklic hudo bodel v oči (bil je namreč v slovenskem in italijanskem jeziku) in zato, da bi se ne kazil laški značaj mesta, so hitro odtrgali, kar je bilo slov. ter pustili samo lasko. Potem takem je dovoljeno kopanje Slovincem, Lahom pa prepovedano?!

Razgled po svetu.

Istrski deželni zbor je sklican na dan 20. t. m. v Koper.

Drugi deželni zbori pa se snidejo baje v jeseni.

Poslanca Spinčič in Leginja sta imela v ponedeljek daljšo konferenco z ministerskim predsednikom Körberjem. Na temelju tega se snidejo danes slovenski in hrvaški poslanci istrski v Opatiji, da se dogovore, ali vstopijo v deželni zbor ali ne.

Nesrečnem v Dolnjah pri Jelsani je podelilo Njeg. Velikanstvo iz najviše lastne blagajne podpore 4000 K in vlada je istočasno istim deželni znesek 10.000 K kakor nepovratljivo podporo. Ta zneska se izplačata prihodnji teden.

Avstrija v nevarnosti. — V „Slov. Narodu“ čitamo:

„Te dni je prišel v Ljubljano vseučiliški profesor, gosp. Lamanski iz Petrograda, da si spet enkrat ogleda Ljubljano. Bil je tukaj zaradi jezikoslovnih studij že dvakrat, no, nihče ni tirjal takrat od njega pasa. Letos pa so Rusi postali Avstriji nevarni! Gosp. Lamanski, sivolasi starček, je moral stante pede na policijo in pokazati svoj potni list.

In tožil nam je gospod Lamanski, da se mu kaj takega še ni pripetilo! Profesor Lamanski je znan učenjak, po vsej Evropi znan lingvist. Živi samo znanosti, s politiko, z aktivno politiko se ne peta. In ta evropska celebriteta je postala na enkrat politično sumljiva oseba.

Navada je pač, da se na mejah nekaterih držav mora pokazati pas. To je običajno zlasti v orijentu. Kadar pa potuješ po tuji državi sami, ti navadno ni treba več pokazati pasa.

Le od politično sumljivih oseb se zahteva po mestih pas...

Tako daleč smo torej že prijadrali, da je pri nas vsak Rus nevaren človek, in pod strogim policijskim nadzorom! Ti nesrečni Rusi! Leta 1848. so rešili Avstrijo in dinastijo iz krempeljev ogrske revolucije, in sedaj so zato nevarni ljudje!

Nemška in laška irredenta ni nevarna, pač pa so „nevarni“ Rusi!

Prav je govoril naš presvetli cesar v Budimpešti, da „smo“ v zasnehem celenu svetu. In ravno avstrijska birokracija skrbi, kakor kaže slučaj Lamanski, zato, da se nam mora smejati ves svet.

Odkar imajo ruske „kruške“ na Kranjskem, odkar se bolj brigajo za učenje ruskega jezika, kateri ima biti nam v prihodnjem veku občevalni jezik, od takrat nastaja „nevarnost“, da se Kranjska ne poruši in zato je izšel tajen ukaz, da mora vsak Rus, kadar pride v Ljubljano, nesti svoj pas sam na policijo ali pa k deželni vladi. In na policiji ali pri deželni vladi si gospodje takega le Rusa natanko ogledajo od glave na nog, potem preiskujejo njegov pasport.

Laški „učenjaki“ smejo slobodno hoditi po Primorju, nikdo jih ne prime, da se na roko jim gredo, četudi prihajajo iz kraljestva pogostoma le iz političnih namenov. Ruski učenjak pa, ki pride na Slovensko, je nevaren človek! — To je tudi kos avstrijske politike, tiste nesrečne politike, katera nas duši na vseh koncih in krajih ter naravnost smeši pred svetom!

Sole in učenci na Koroškem. — L. 1899. je bilo na Koroškem 365 ljudskih sol in sicer: 278 nemških, 83 utrakvističnih (dvojezičnih ??), 4 slovenske (!) Sole je obiskovalo 50.365 otrok, 25.406 dečkov in 24.959 deklic. 1494 otrok ni hodilo v solo, ker so preveč oddaljeni, od teh jih je v velikovškem okraju 845 (!!) Poučevalo je 630 učiteljev, 6 pomožnih učiteljev, 159 učiteljic in 33 katehetov.

Angleška srednjemorska eskadra v Trstu. — V ponedeljek pride v Trst angleška eskadra, ki broji 20 vojnih ladij in več torpedov. Ustavi se tam za 4 dni. V tem času pride v Trst tudi avstrijska polna eskadra, broječa 20 ladij. Angleški častniki bodo ves čas svojega bivanja v Trstu cesarski gosti. V to svrhu spremenijo v Lipici hleve v krasno obednico, v katere bode velik dinev; miz bode pripravljenih za 600 oseb.

Rusija. — „Praviteljstveni viestnik“ je proglasil 2. t. m. jako znamenito določbo: ukaz, s kojim se v zanaprej odpravi deportacija, in zakon, s kojim se prepoveduje prognanstvo v Sibirijo. Ta zakon je zgodovinske važnosti, sedaj ne bode več oviral strah pred pregnanstvom v Sibirijo vsako, bodisi se toli nedolžno, svobodomiselnost gibanje, kar pomenja splošni, vsestranski napredek vsakega naroda. Car Nikolaj se je pokazal s tem zakonom vrlega naslednika svojega deda, ki je odpravil robstvo.

Belgija. — Dne 3. t. m. se je sešla belgijska zbornica k prvemu zasedanju. Kralj Leopold, koji mora postavno prisostvovati otvoritvi istega, se je vrnil iz letovišča in otvoril sejo. Po rezultatu zadnjih volitev je v zbornici 86 katoliško-konservativnih, 33 liberalno-radikalnih in 33 socijalnih zastopnikov. Po tem takem znaša konservativna večina 20 glasov proti 46 glasovom v prejšnji komori. V senatu ima konservativna stranka 14 glasov večine.

Zrakoplov grofa Zeppelina. — Dne 2. t. m. se je dvignil v zrak v Fridrichshafen ob bodenskem jezeru z novoizumljenim zrakoplovom 70 letni grof Zeppelin, ki je, zapustivši vojaško službo, proučeval celih 30 let aerostatiko. Posledica tega njegovega dolgotrajnega učenja je zrakoplov, s katerim bi bil rešen problem zrakoplovstva. Zeppelinov zrakoplov je večji od vseh dosedanjih; dolg je 122 m in ima podobo smodke s pre-

mirom 11'3 m. Zrakoplov ne sestoji iz enega samega dela, ampak iz 17 od srede proti koncu vedno manjših balonov, ki so priklopljeni drug na drugega in se nahajajo vsi v ogradi iz aluminija. Petnajst metrov pod zrakoplovom se nahajata na vrhah dve ladjici, in sicer na vsakem koncu ena; ladjici sta združeni mejsobojno po mostiču iz aluminija. V vsakej ladjici je motor s 15 konjskimi silami, kateri goni potom prenosni stiri oz. trikrilen vijak. Za ravnanje zrakoplova sta pritrjeni ob straneh zrakoplova dve veliki krmlarski peroti. — Kubičnih metrov ima zrakoplov 11.000; teža njegova znaša 4000 kg.; nosilnost 2000 kg. Po Zeppelinovem računu se mora dvigniti zrakoplov 1000 visoko in vzdržati se v zraku 8 dni. Toda prvi poskus tega pričakovanja ni opravičil, ker je zrakoplov začel padati že po 20. Nekaj časa je plul tudi proti vetru in se dvakrat v zraku prav lično obrnil. Sploh pa nekateri tehniki mislijo, da se je poskus ponesrečil. K temu pridejo še ogromni stroški za take kolose; saj je stal samo pristrešek 200.000 mark, pri delu pa je bilo več let zapored 70 delavcev in 30 mehanikov. Samo jedna napolnitev stane 10.000 mark. — Pač drag „pas!“

Ali res? — „Slov. Narod“ poroča zopet brzojavno iz Trsta, da je izvedel iz gotovega vira, da sta dobila bataljon .97. in bataljon 87. pešpolka povelje, da se pripravita, da odpotujeta nemudoma na Kitajsko! Če je vest resnična, odide zopet lepo število slovenskih sinov v tujino. Zopet Slovenci, na Kreti so bili tudi Slovenci!

Zjednjene ameriške države. — Dne 4. t. m. je imela demokratska stranka v Kansas-City (država Missouri) shod, da postavi program za izvolitev novega predsednika Zjedninjenih držav in da določi kandidata.

Kandidatom bo zopet proglašen Wiljem Bryan, ki je pred 4 leti vze podlegel v volitveni borbi proti Mac Kinley-u s 176 proti 271 glasovi. Republikanskim kandidatom je bil proglašen dne 19. pret. meseca sedanji predsednik Mac Kinley, ki se bo meril z istim kandidatom kakor pred 4 leti, in najbrže tudi z istim vspehom!

Velika nesreča se je pripetila v New-jorskem predmestju Tacomas. Skočil je namreč s tira trolley-voz in padel v 128 čevljev globok prepad. Ubiti je 35 možkih, ženskih in otrok, 18 je ranjenih.

Potres. — V Glaslicah na Českem so čutili 4. t. m. potres. Sunki so se ponavljali zvečer in po noči. Do 11 $\frac{1}{2}$ zjutraj so našli 60 sunkov. Sunki so imeli severo-zapadno smer. Škoda ni naznanjena.

Dr. Lueger — častni meščan na Dunaju. — Dne 5. t. m. je prisegel župan Dr. Lueger slovesno kot dunajski častni meščan. Povabljen je bil k tej slavnosti samo klerikalna društva, tako n. pr. vsa dunajska akademična klerikalna društva. V govorih na župana se niso slavile toliko njegove zasluge kakor njegov izvanreden agitatoričen talent, kateremu je najbrže tudi pripisati, da je župana dosegla tolika čast. Dr. Lueger je seveda potrdil, da bo razvijal tudi kot častni meščan še nadalje in morda tudi bolj intenzivne svoje agitatorične talente nego doslej.

Slomšekova slavnost na Ponikvi na Štajerskem dne 5. avgusta obeta biti ena največjih in najlepših, kar se jih je zadnja leta na Slovenskem priredilo.

Odbor prične razposiljati vabila že prihodnji teden. Za danes navedemo samo najvažnejše točke obširnega vsporeda, da opozorimo sl. občinstvo na ta velevažni narodni praznik.

Zjutraj ob 1 $\frac{1}{2}$ in 8 uri slovesen sprejem gostov na kolodvoru. Ob 10 slovesna masa, pri kateri sodelujeta iz prijaznosti sl. celjsko pevsko društvo in oddelek „Narodne celjske godbe“; po masi odkritje spominske plošče na soli; potem banket; po banketu skupen odhod na Slomškov rojstvi dom, nazajgrede na grič sv. Ožbalta; Zvečer koncert.

Pri slavnosti sodelujejo med drugimi sledeta narodna društva: sl. celjsko in plujsko pevsko društvo, združen učiteljski zbor, sl. telovadno društvo „Celjski Sokol“ in sl. narodna godba v Celju.

Z ozirom na krajevne razmere je želeli, naj bi vsa slavna narodna društva kakor tudi p. i. posamezni rodoljubi, ki se name-ravajo slavnosti udeležiti, to čim prej prijavili.

Oglase sprejema in daje ev. pojasnila: pripravljajni odbor za Slomšekovo slavnost na Ponikvi ob južni žel. Štajersko.

Ponesrečil. — Iz Trbiža poročajo, da Viktor Strauss, železniški uradnik v Pontebi, je priletel na kolesu s tako silo v zid, da je ostal mrtev na licu mesta.

Vojna na Kitajskem. — Z ozirom na kitajske dogodke se ne more pri najboljši volji več storiti, nego baviti se in obračati pozornost na brzojavke, ki so si pa tako nasprotujoče in nejasne, da ne morejo podati nikdar prave slike o dogodljajih na Kitajskem. Admiral Seymour ni prišel do Fekinga, to je gotovo, kajti obkolil ga je na poti v Peking sovražnik, toda po nekaterih vrocih praskah se je prebil vendar s pomočjo evropske pomožne četice z velikimi izgubami skozi sovražnika, ter se je vrnil proti Tientsinu. Žalostna resnica pa je, tudi, da bodo mogle koncentrirati evropske vele-vlasti še le v nekaterih tednih toliko močstva, da bo isto lahko poskusilo osvoboditi in da morda tudi osvobodi oblegane poslanike v Peking, katere pa je najbrže vže doletela tisti vsoda nemškega poslanika.

Vse evropske vele-vlasti so se vedno mnenja, da se ne vojskujejo z oficijelno Kitajsko. To pa ni samo fikcija, kajti če tudi je res, da je kriva vzbruha vstaje tujcem sovražna politika cesarice vdove, se mora tudi priznati, da ne igra več cesarica v vojski nobene vloge, ker je ujetnica kneza Tuana, ali pa ubežnica. Ker reprezentujeta potem takem le cesarica-vdova in cesar oficijelno Kitajsko, se mora le reči, da ni Evropa v vojni z isto, ampak da se bojuje samo z vstajo, ki je naperjena tako proti tujcem, kakor tudi proti oficijelni Kitajski.

Kar pa se tiče diplomatske in vojaške akcije vele-vlasti, je ista vzporedna in ostane najbrže tudi v prihodnje taka. Nobena vele-vlast ne sme misliti na sebične koristi, koje bi si ev. priborila z energično, samolastno akcijo, posebno pa ne pri sedanjem stanju vojne.

Jako zanimivo je videti, kako hoče neka vrsta avstrijskega časnikarstva spraviti Nemčijo pri celej akciji v ospredje. Toda vedenje Nemčije je bilo dosedaj docela pravilno, le nekateri avstrijski časniki s tem niso zadovoljni, in bi hoteli, da bi igrala Nemčija v tej vojni prvo vlogo, za kar pa nima niti potrebnih vojaških in pomorskih moči, morda le politični vzrok vsled usmrtilive poslanika. Nemška vlada sama stoji na stališču, da ne želi razdelitve Kitajske in da se mora za sedaj delati samo na to, da se pride do urejenih odnosov. V prvi vrsti pa, da se mora osloboditi v Peking uahajajoča se tujca — ako isti še žive.

Vže prihodnje dni je pričakovati prav resnih dogodkov. Po občem mnenju namreč morajo admirali zapustiti Tientsin; tujci ga baje že zapustajo. Vele-vlasti imajo na ustju reke Peilio blizu 20.000 mož; temu nasproti imajo Kitajci 140.000 mož broječo armado, ki se nahaja med Tientsinom in Pekingom. Razun tega je baje kitajski general Njich na polu proti Tientsinu z 90.000 možmi. Taki premoči se vele-vlasti za sedaj ne morejo vspešno ustavljati, posebno pa, ker je velika večina teh čet dobro organizovana in še boljši oborožena. L. 1895. so iznenadili Kitajsko Japonci, sedaj pa iznenadja Kitajska Evropo s svojo bojno pripravo, vojaško izurjenostjo in zmoglostjo. Da gineva pri takih okoliščinah vsaka nada na rešitev nesrečnih pekingskih žrtve, je skoro očitno.

Tudi je mogoče, da izgube vele-vlasti s tolikim naporom prisvojeno, velevažno luko Taku. — Z verodostojne strani se javlja, da so nasokčili 27. pret. meseca bokserji, broječi 15.000 mož, poslanstva, da pa so bili odbiti z izgubami. Vsa družina cesarjeva in cesarice-vdove se je pridružila boksarjem. Cesarski principi so baje postavili v palači altar, na katerem se obreduje po boksarjem obredu. — Trije Kitajci, ki so bili v Peking-u v službi Evropejcev, in ki so mesto zapustili, poročajo, da so ubežali vsi tujci, blizu 1000, in uradniki v poslopje angleškega poslanstva, ki je najmočnejše utrjeno. Poslanstvo pa je zgorelo in umorjeni so bili vsi tujci. Govori se tudi, da so zastupili cesarja in cesarico-vdovo.

Iz poročila ruskega generala Stösseja je posneti, da su Kitajci presli v ofenzivo in da so vže pri mestu Taku, katero najbrž oblegajo. Evropske pomožne čete pridejo na Kitajsko še le v nekoliko tednih. — Iz Shanghai-a se poroča, da su ruske in japonske čete oddale pri Tientsinu kitajski napad, kojega se je udeležilo 30.000 mož. Dan na dan prihajajo Kitajcem nove čete na pomoč, največ iz Mandžurije.

Govori se, da tudi ruski poslanik Giers je umorjen. Okoli 5000 domačinov-kristijanov so pomorili bokserji; zraven vse tujce. — Nemški cesar je brzojavil poveljniku nemške eskadre, podkralju v Nankinu in drugim, da dá 1000 taelov za vsakega tujca v Peking, katerega oddajo živega uemski ali kaki drugi oblasti.

Narodno gospodarstvo.

Trg. — Sviločev se je stehalo do 3. t. m. 714.589; najnižja cena 2-20 K, najvišja 3-64 K. Na sadnem trgu se je včeraj prodalo razun drugega 60 q. hrusak, q. po 22, 500 q. krompirja po 3-80 K q. in drugega več.

Preziranje avstrijske industrije. — S popolno pravico se pritožujejo avstrijski obrtniki o zapostavljanju domače industrije, ki se jo pri naročilih popolnoma prezira. V seji, katero so imeli zastopniki avstrijskih tovarn za orožje in vodne naprave, so se pritoževali isti, da zanemarjajo posebno avtonoma oblastva domačo obrtnijo pri svojih naročilih. Posebno velja to o Tirolski in o Predarelski, ki oddajajo naročila v Nemčijo. „Zveza avstrijskih obrtnikov“ je sklenila, vročiti ministerskemu predsedniku spomenico o tem žalostnem dejstvu in prošiti ga pomoči.

Poročilo o stanju setve. — Iz poročila ministerstva za poljedelstvo izza srede meseca junija posnamejno sledeče: V sled trajnega gorkega vremena se je vegetacija, katera je zaradi neugodnega pomladanskega vremena zastala, začetkom poletja prav lupo razvila, in je gorko vreme jako dobrodejno uplivalo na našo setev. — Rž je v sled ugodnega vremena povsod dobro odevela; splošno stanje rži pa je redko in tenko. Soditi po sedanjem stanju rži bode žetev letos v pri-meri z lanskim letom mnogo slabša. — Mnogo ugodnejša so poročila o pšenici, ki se povsod prav povoljno razvija. — Ogersica tudi dobro vseva. — Poletne setve se prav dobro

razvijajo. Koruza je celo zaostala. — Sladkorna repa ni se posebno napredovala, ker je bila prekasno vsejana. — Hmelj je vže na polovico svoje navadne višine dorasel in ima prav krepke, zdrave mladike. — Kar se tiče pšenih rastlin, se je detelja v prvo vže pokosila in sicer je množina precej velika. — Istotako se je tudi v precejšnji množini sena pokosilo. Trta kaže dobro. — Sadna drevesa ne obrodé v toliki meri, kakor so kazala začetkom. — Tako se glasi poročilo o sredi pr. m. Stanje se je ponekod vsled nalivov in toče maice spremenilo, ali na sploh ni kaj reči.

Hennebergova svila

— le pristna, ako se vdobi direktno od mene — črna, bela in barvana od 45 kr. do 1½ gld 65 kr. meter. Vsakemu franco in carine prosto na dom. Vzorci z ubratno pošto.

G. Henneberg, tovarnar svile

(1) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gorici.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega da more sebe in druge blažiti in prav okati), ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri Jožetu Valenčiču na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse No 84. 3. Stge., II. Stk., Th. 38.

Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar ako bi mu kucep poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana; knjig je malo več.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gospodska ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljublja točno in hitro postrežbo.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Obljublja točno in hitro postrežbo.

KISLA VODA LAJOS

je priznana najbolja in najzdraveja med vsemi vodami te vrste. Ima v sebi magnezije več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov vode ima 31.61 gramov magnezije. (Magnezija je pravo učinkujoče sredstvo).

Vdobja se v vseh lekarnah in mirodilnicah. Jedino zalogo za Gorico in okolico ima Ang. Fornizzi v Gorici.

Obljublja točno in hitro postrežbo.

Za poletje!

Novi počivalni divan s kožo tapeciriran

je na prodaj.

Josip Marvin, tapetar

v Gosposki ulici.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venc. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35 8

Izšel je ravnokar

II. zvezek „Svetovne knjižnice“

MARCO VISCONTI

zgodovinski roman.

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Naročila sprejema:

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici.

Razpošilja

edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevo pošilja

„Popis leposlovnih in drugih knjig“ lastne zaloge zastoj in franko.

Dobi se povsod

Sarg's Kalodont

prilgo znano najbolje sredstvo za čiščenje zob.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7, v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega italskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištvene, štedilna ognjišča, peči, cavi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča pred. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. cl.) tiskarno črk na perilo (P. cl.)

Sprejme se takoj

zarava dojrnica (baja)

z dežele.

Ponudbe na upravništvo „Soče“.

Naznanilo.

Podpisane naznanja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da je otvoril novo

gostilno „Pri mestu Reka“

v Cipresni ulici št. 6.

Toči pristna domača črna in bela vina ter vedno sveže pivo. Ima dobro preskrbljeno kuhinjo z gorkimi jedmi, da lahko postreže v vsakem dnevnem času. — Priporoča se posebno rojkom z dežele!

Za obilen obisk se toplo priporoča

Andrej Gorkič,

Cipresna ulica št. 6.

Tiskarna ustanovljena leta 1893., je oskrbljena z najmodernejsimi črkami.

„Salonska knjižnica“

„Slovanska knjižnica.“ „Knjižnica za mladino.“

„Primorec.“ „SOČA.“ „Kažipot.“

Goriška Tiskarna

A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade v Gosposki ulici šte. 9. v Gorici,

sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin, kakor:

vabila k veselicam in plesom, račune, zavitke in listovni papir z natisnjeno tvrdko za trgovce in zasebnike, raznovrstne vizitnice s primernimi zavitki in elegantnimi škatlicami.

Tiskovine po uzorcu za zasebnike, urade, društva itd.

izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Sledeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz (za volitve), opravični zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavo), sklep računa, proračun, domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni list, razna povabila (k volitvi, k novačenju, v občinski urad), vabilo starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnica, zapis za mrljem, izkaze o premembah stanovališča (za vojaške), poštni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oproščenje vojaštine itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim., Testim. mortis, Testim. matrim., Fides mortis et sepult., Fides matr., Nota pro den. factis (i. faciendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim. status liberi, krstni list, mrtvaški list, pobotnica za obligacije in za plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogi) itd.

Za šole so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital. jeziku, kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodne urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, plačilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, izvršilne prošnje itd. itd.

Vsako naročilo, bodisi tiskovno ali iz zaloge se izgotovi v roku 24 ur.

V zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige

„Materino delo za Boga in domovino“. Za Slovenke priredil Simon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.

„Zgodov. črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške“. Spisal Simon Rutar. Cena s poštnino 55 kr.

„Dene slovenskih povesti“. I. knjiga: Črtice iz ruskega, poljskega slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena 55 kr. II. knjiga: Prevodi iz raznih slovanskih jezikov. — Cena 55 kr.

Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.

Ant. Funtka izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.

Paglaruzzi-Krilanova poezije (dve knjigi) in spisi v prozi.

Cena vsem snopičem s poštnino 1 gld. 60 kr.

Anton Klodt „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine goriške c. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s poštnino 12 kr.

„Slovanska knjižnica“. Izhajanje je začelo se vstavljeno. Do konca leta 1899 je izšlo 93 snopičev. kateri so deloma še vsi zalogi.

„Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu snopiču je 25 kr. Kdor naroči vse snopiče, jih dobi po 20 kr. —

„Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom l. 1897.

I. zvezek „O te ženske!“ stane gld. 1.10. — II. zvezek: „Hamlet“, založila v 5 dejanjih, cena 70 kr.

„Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350 strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znižana cena gld. 1.30.

„Belo noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.

„Ben-Hur“, roman iz časov Kristusovih. Angleški spisal L. Wallace, poslovenil Podravski. Trdovezan gld. 1.65, mehkovozan gld. 1.30.

„Kako je ravnati z mlekom?“ Slovenskim živinorejcem posebno udom mlekarških zadržal spisal Milan Ivančič v Tolmini, 1 iztis 15 kr., 10 iztisov gld. 1.

Na zahtev pošljamo cenik naših izdaj zastoj!

Trdo vezan gld. 1.90.

Ручной

Mehko vezan gld. 1.60.

Русско-Словѣнскій Словарь

(Ročni rusko-slovenski slovar)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika

(Краткая Грамматика Русскаго Языка)

V kratkem izide „Slovensko-ruski slovar“ in „rusko-slovenska slovnica“